

Ruotsissa asuville ortodoksille karjalaisille

Olettaisn Ruotsissa asuvan vakinaisesti noin 2000 karjalaista, jotka ovat kreikkalaiskatolisia tai joiden molemmat vanhemmat ovat olleet sellaisia. Suurin näistä heimo- ja uskonveljistämme ja -sisaristamme on aunuksen-, vianan-, raja- tai inkerinkarjalaisia, tavallisesti metsä- tai sahatyöläisiä, jotkut muitakin ammatteja harjoittavia. Enin osa heistä on siirtynyt maastamme Ruotsiin vuosina 1944—45 tai v. 1948 etsimään varmempaa turvapaikkaa. Ruotsi on yleensä suonut heille hyvät mahdollisuudet yrittämiseen ja ovatkin he työtöpelkäämättöminä sijoittuneet hyvin ja ansaitsevat siedettävän, jopa hyvänkin, toimeentulon. Kaikki nämä karjalaiset asuvat hajallaan joko kylissä, teollisuuskeskuksissa tai kaupungeissa. Yleensä he esiintyvät ja tahtovat esiintyä suomalaisina eikä heillä ole mitään omaa järjestötoimintaa ja heidän uskonnollinenkin huoltonsa on täysin hoitamatta. On luultavaa, että aikaa myöten, kun vanhempi polvi on siirtynyt vieraisiin kalmistoihin, tämä suomalainen kansansirpale vieraantuu sekä kansallisuudestaan että isiltä perityistä uskonnollisista ja muistakin tavoista. Tämä olisi hyvin valitettavaa, katselipa asiaa ruotsalaiselta tai suomalaiselta, ortodoksiselta tai luterilaiselta näkökannalta, ennen kaikkea karjalaiselta näkökannalta.

Pyhän Segein ja Hermanin veljeskunnan toimesta Suomesta lähetettiin kesällä 1954 pastori Leo Merras ja nuorisotyönohjaaja Veikko Laakso jumalanpalvelusmatkalle. Pidän tätä matkaa kauniina mielenkiinnon ja rakkauden osoituksena: kävijät lienevät saaneet tarpeellista kokemusta ja hyviä viitteitä. Tiedot työkentästä ovat varmaan olleet kovin hatarat, suunniteltu puutteellista, eräät osoitteet ehkä virheellisiä.

Oli miten oli, tehtävä — Ruotsissa asuvien karjalaisen ortodoksisen oman kirkon piirissä pysyttäminen ja vahvistaminen — on ylen vaikea. Kuitenkin on olemassa eräs mahdollisuus pelastaa mitä pelastettavissa on sekä kansallisessa että uskonnollisessa mielessä. Ruotsissa — usein samoilla paikkakunnilla — asustaa valveutunut eestiläisten (virolaisten) joukko, heidän lukunsa on noin 3000 henkeä. He muodostavat oman kirkkokuntansa, joka on Konstantinopolin patriarkan Athenogoraksen alainen, kuten Suomenkin ortodoksinen kirkko. Kirkkokunnan runkona on kuusi seurakuntaa. Kolme pappia ja yksi diakoni suorittavat kunnioitettavaa seurakuntatyötä suureksi osaksi täysin palkattomasti oman arkisen aherruksensa lomassa. Seurakuntien menoarviot rahoitetaan vähäisillä jäsenmaksuilla, jotka ovat 10 kruunua vuodessa, lahjoituksilla ja tuohusten myynnillä. Keskellä Tukholmaa on kirkkokunnalla oma pieni, kaunis kirkko, johon mahtuu noin 200 henkeä. Tukholman luterilainen St. Jacobin seurakunta on osoittanut tosikristillistä mieltä ja luovuttanut maksuttomasti ja ilman aikarajoitusta St. Jacobin kirkon vieressä sijaitsevan historiallisen kappelin (on Regeringsgatan ja Jacobs-gatan kulmassa) heidän käyttöönsä. Kappeli on sisustettu täysin ortodoksisen tavan mukaan ja on sen alttari pyhitetty ihmeidentekijä Nikolain muistolle. Jumalanpalveluksia tässä tempelissä suoritetaan joka toinen pyhä ja niitä kaunistaa oman seurakunnan pysyvä laulukuoro. Oli todellinen ilo ja nautinto tustua tähän pyhättöön rovasti Vålben opastuksella.

Omasta puolestani kehoitan kaikkia Ruotsissa asuvia karjalaisia ortodokseja etsimään kosketusta tähän sisar- ja heimokirkkoon. Kehoitn myös liittymään näihin seurakuntiin ja ottamaan osaa niiden toimintaan. Virolainen ja karjalainen, jos puhuvat hitaasti ja rauhallisesti, voivat tyydyttävästi ymmärtää toisiaan. Hyvinä apuna voin olla Ruotsin kieli, jota arvattavasti suurin osa siirtolaisista osaa. Älkäämme sammuttako uskomme ja heimomme tuohusta. Puhaltakaamme yhteen hiileen.

Joulun ja vuodenvaihteen aikana pidettävistä jumalanpalveluksista voivat parhaiten antaa tietoja eestiläisten ortodoksisen seurakuntien neuvostojen puheenjohtajat tai yhdysmiehet:

Tukholma: rovasti Jüri Vålbe, Algatan 3, Solna, puhelin Tukholma 27 20 27.

Norrköping: herra A. Löugas, Brägarösgatan 23b. Motala: rouva Asta Sihiväli, Vätternviken 2.

Göteborg: herra Teet Ainsaar, Tredje Långgatan 36.

Borås: herra V. Sepp, Brodalsgatan 3.

Halmstad: rouva A. Jansen, Nissabo 12.

Rovasti Nikolai Raag'in työpaikkaosoite on: Stockholm, Smålandsgatan 42—3 c/o Estniska Komitten ja pastori Arkadi Nacl'in osoite: Göteborg, Anders Zornsgatan 19 c/o Ekström. Marraskuussa piti Englannin ortodoksisen kirkon metropoliitta Athenogoraksen saapua Ruotsiin ja vihkiä papeiksi Nikolai Suursööt ja Martin Juhkam, joista viimeksimainittu on Suomen kielen taitoinen. Molempien kotipaikka on Tukholma.

B. Karppela.

Henkilöuutisia

— Anna Okulov, syntynyt Säämäjärvellä 23. 6. 73 vaipui ikuiseen uneen 26. 10. 54. Ruumiinsiunaus toimitettiin vastaviihityssä Jyväskylän ortodoksisessa kirkossa koko Oksiala-suvun ja runsaan saatelijoukon läsnäollessa. Baba unelmoi Karjalaan pääsystä loppuun saakka. Hän poistui muita häiritsemättä. Hyvää tarkoittavat tsakkaamiset oli tsakattu. Kevyet olkoot heimomaan mullat.

— Helsingissä kihlauksensa ovat julkaisseet Klauudia Levonen ja Kauno Grönroos.

— Finskij Torgovy Journal N:o 26:ssa oli prokuristi M. Harrelan suomalaisia pakkaustuotteita käsittävä mielenkiintoinen kirjoitus.

— Suomen Työnantajain Yleisen Ryhmän hallitus on nimennyt ryhmän apulaisjohtajaksi 1. 11. 54 lukien varatuomari Aleksii Lahelma.

Ortodoksiset jumalanpalvelukset radiossa

— 19. 12. 54 liturgia klo 10—11.25 Joensuusta (ja Kuopiosta).

— 25. 12. 54 liturgia klo 10—11.25 Kuopiosta Joensuun aseman kautta.

— 26. 12. 54 aamupalvelus klo 8—9.35 Joensuusta (ja Kuopiosta).

— 31. 12. 54 rukoushetki klo 23—24.00 Helsingistä Kuopion ja Joensuun asemien kautta.

Briha.

Hannes Lipkin

Hannes (Ivan) Lipkin oli suuren Intalan nuorempaan veljessarjaan kuuluvan Huotin poika. Hän oli syntynyt huhtik. 25 p. 1886 Vuokkiniemen Intalassa. Siirtyi 12-vuotiaana Suomeen Vöyriille, jossa toimi setiensä Kiril ja Georg Lipkinin kaupoissa aluksi kokki- ja juoksupoikana, sitten puotimiehenä. Oli sitten 23-vuotiaana vuoden ajan sahatöissä Ruotsissa. Kulki sen jälkeen jonkin vuoden Suomessa kiertokaupalla. Oli sittemmin puoli vuosikymmentä rautatehtaan töissä USA:n Illinoisin valtiossa, jossa oli useita muitakin karjalaisia. Sieltä hän ensimmäisen maailmansodan alkamisvuotena siirtyi vanhempiensa kotitaloon Vuokkiniemelle, oleskeli välillä Arkangelissa ja vähän Pietarissakin, haavoittui Arkangelin sataman räjäytyksessä eikä sen vuoksi joutunut rintamapalvelukseen, palasi 1918 Vuokkiniemelle, missä oli erilaisissa puuhissa ja siirtyi 1922 viimeisten pakolaisten mukana Suomeen ja kulki sen jälkeen kiertokaupalla talvisodan puhkeamisvuoteen 1939 saakka Vöyriällä, Oravaisissa ja Maksanmaalla. Viimeiset vuotensa H.L. vietti kodissaan Vöyriin Lotlaxissa, kunnes viime lokakuun 30 p:nä siirtyi äkkiä ajasta iäisyyteen. Hänet haudattiin Vöyriin kirkkomaahan marraskuun 1. p:nä sukulaistensa ja ystäviensä saattamana.

Vainajaa surevat lähinnä puoliso ja kaksi tyttärtä.

* * *

Tässä yhteydessä tulkoon lisäksi kerrotuksi Intalan taloa koskevaa. Talo sijaitsee siinä, missä Suomen rajaseudun Kivi- ja Venejärven vedet yhtyvät Köynäs-järveen ja siitä putoavat äkkijyrkästi Köynäskoskesta alas, siinä alempana loivan Akankosen rannalla oli aikanaan Hanneksen syntymäkoti, Intala. Osoitukseensa talon suuruudesta, mainittakoon, että kun sen asukkaat siirtyivät v. 1922 lopullisesti Suomeen, niin uudet vallanpitäjät — näin kertovat myöhemmin Suomeen siirtyneet vuokkiniemeläiset pakolaiset — purkivat rakennukset, saivat he siitä 700 syltä halkoja. Intala olikin seudun varakkaimpia taloja. Ennenkuin Hanneksen isä, Huoti, erosi yhteistaloudesta, jolloin toisetkin pojat perustivat omat kotinsa, kuului taloon 30 asukasta. Veljessarjaan kuului 5 poikaa ja 3 tyttärtä. (Viimemainituista Hoto-niminen oli äsken eronneen seuramme sihteerin äiti.)

Perimätietojen mukaan olisivat Intalan kantasukkaat tulleet Savosta, ehkäpä Iisalmen seuduilta. Suku sai Lipkin-nimen myöhemmin.

* * *

Hyvät karjalaiset! Olemme tänäkin jouluna tahtoneet lehtemme välityksellä tuoda jouluiloa vähäväkisimpienkin heimolaistemme koteihin.

Te, jotka olette taloudellisesti paremmassa asemassa, tukekaa edelleen tätä työtä!

Vasilei Melama 60-vuotias

Kauppias Vasilei Melama näki ensimmäisen päivänvalon karjalaisen Säämäjärven pitäjän Veskelyksen kylässä, jota poikkeukseksi pitäjän syrjäkylästä aikakirjat tituloivat pogostaksi, joulukuun 10 p:nä 1894. Moloisten suku oli sekä maanviljelystä että kauppaa harrastava. Äiti o.s. Andrejeff oli naitu Korsasta. Isä, Pekka Moloinen, piti aittakauppaa ja sen ohella viljeli maata. Karjalaisittain talo oli varakas. Käytyään kansakoulun kotikylässä Vasilei lähetettiin kauppa-apulaiseksi setänsä Feodor Savinyts Moloisen luo. Oltuaan välillä kotitöissä Melama joutui tsarin armeijaan v. 1915. Kenttätykistössä Luugassa koulutuksen saaneena hän joutui Erilliseen Ilmatorjuntapatteriin, jonka tehtävänä oli suojata Tsarskoje Selossa sijaitseva tsarin hovi lentohyökkäyksiltä. Armeijassa Melama sai aliupseerikoulutuksen, väepelin arvon ja toimittuaan väepelikirjurina suoritti sotilasvirkailijan tutkinnon. Joukko-osasto hajoitettiin v. 1917. Pian sen jälkeen hän oli kotimaakunnassa Aunuksessa. Heimonsa vapautusyrityksissä Melama oli aktiivisesti mukana. Hän ei tottele uusien vallanpitäjien uutta mobilisatiokäskyä, vaan siirtyy vastarintamieheksi. Tilanne pakottaa hänet siirtymään v. 1918 rajan taakse Suojärvelle. Sieltä hän Aunuksen retkikunnan mukana eteni aina Matrosaan saakka, joutui kotiseutujoukkojen paikallispäälliköksi Veskelykseen, jossa toimi retkikunnan loppuun saakka. Siirtolaisena Melama toimi aluksi rekikauppiaina Karjalan Kannaksella. Vuonna 1927 hän perusti Suojärven teollisuusseudulle, Välikylään, oman kauppatalon, jota hoiti siksi kunnes talvisodan tuhot karkoittivat seudun väestön muualle. Vv. 1940—1942 Melama yhdessä tarmokkaan vaimonsa kanssa piti Helsingin Arkadiankatu 16:ssa keskuskeittolaa. Vuonna 1942 hän suurin toivein siirtyi pitämään kauppaa Suojärvelle, Suvilahteen. Toisen Moskovan rauhan jälkeen hän toimii kauppiaina Toivolan asemalla.

Santeri Jaakkonen 50-vuotias

50 vuotta täytti 10. 11. kauppias Santeri J a a k o n e n Kemissä. Hän on Vienan Karjalasta Tunokan pitäjistä syntyisin. Kymmenlapsisen perheen jälkeläisen oli varsin nuorena lähdeittävä ansion hakuun kotitalon ulkopuolelle ja niin hän siirtyi Suomen puolelle heti kotikylänsä kansakoulun käytyään. Työskenneltään eri puutavarayhtiöiden sekä maataloudenkin palveluksessa hän siirtyi v. 1927 Kemiin, jossa kuuden vuoden kuluttua avasi Karihaarassa tekstiili-liikkeen, mitä edelleen hoitaa. — Mainittakoon, että kauppias Jaakkonen on suorittanut mm. Oriveden 2-vuotisen kansanopiston sekä useita liikkeenhoidollisia kursseja. — Kauppias Jaakkosen toiminta yrittäjän järjestötoiminnassa on ollut merkittävä. Niinpä hän on Yksityisyrittäjien Kemin—Tornionjokilaakson Aluejärjestön puheenjohtaja, Kemin kauppiaat r.y:n puheenjohtaja, YYL:n valtuuskunnan ja Valtakunnan Kauppiasliitto r.y:n jäsen. Vuodesta 1945 hän on kuulunut Kemin kaupunginvaltuustoon. Hän on myös Kemin kaupungin vuositilintarkastaja.

Karjalan Heimon toimitus onnittelee sekä kauppias Melamaa että kauppias Jaakkosta heimon hyvinä poikina.